

УДК 658.338.4

Концептуальні засади діагностування консалтингових проектів для підприємств

Бортнікова М.Г.

старший викладач кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності
Національного університету «Львівська політехніка»

Стасюк Н.Р.

асистент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності
Національного університету «Львівська політехніка»

Розроблено концептуальні засади діагностування консалтингових проектів для підприємств та визначено базові елементи системи діагностування. Виокремлено принципи діагностування, сформовано основні етапи технології діагностування, охарактеризовано мету, завдання та функції діагностування, визначено суб'єктів та об'єкти. Перспективою подальших досліджень є формування методичних положень з аналізування параметрів діагностування консалтингових проектів для підприємств.

Ключові слова: концептуальні засади, система діагностування, технологія діагностування, інструментарій діагностування, консалтинговий проект.

Бортникова М.Г., Стасюк Н.Р. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ДИАГНОСТИРОВАНИЯ КОНСАЛТИНГОВЫХ ПРОЕКТОВ ДЛЯ ПРЕДПРИЯТИЙ

Разработаны концептуальные основы диагностики консалтинговых проектов для предприятий и определены базовые элементы системы диагностирования. Выделены принципы диагностики, сформированы основные этапы технологии диагностирования, охарактеризованы цели, задачи и функции диагностирования, определены субъекты и объекты. Перспективой дальнейших исследований является формирование методических положений по анализу параметров диагностирования консалтинговых проектов для предприятий.

Ключевые слова: концептуальные основы, система диагностирования, технология диагностирования, инструментарий диагностирования, консалтинговый проект.

Bortnikova M.H., Stasyuk N.R. CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE DIAGNOSING CONSULTING PROJECTS FOR ENTERPRISES

Designed by conceptual principles of diagnostics consulting projects for enterprises and defined the basic elements of diagnosis. Singled out principles of diagnosis, formed the main stages of the technology of diagnosing, characterized purpose, objectives and functions of diagnosis, defined subjects and objects. A prospect for further research is to develop methodical positions of the analysis parameters diagnosing consulting projects for enterprises.

Keywords: conceptual foundations, the system diagnostics, technology of diagnostics, tool of diagnostics, consulting projects.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах господарювання перед вітчизняними підприємствами постає проблема підвищення рівня ефективного використання ресурсів, а отже, збільшується роль інтелектуальних активів у забезпеченні довгострокового успіху підприємств, зростає необхідність застосування сучасного управлінського інструментарію і технологій, а саме діагностування. Все це створює об'єктивні передумови посилення ролі консалтингових послуг, які найчастіше реалізуються не у формі порад, а у формі консалтингових проектів.

Виділення етапів у консалтинговому процесі є необхідним для підприємства-клієнта, оскільки дає змогу цілеспрямовано реалізувати функції управління консалтинговим

супроводженням у системі управління підприємством, які полягають у плануванні результатів проекту, встановленні відповідальності за виконання функцій у проекті, здійсненні контролювання за його виконанням і мотивуванні працівників до його ефективної реалізації. Найбільша частка участі підприємства-клієнта в консалтинговому процесі відповідає передпроектній стадії, що пов'язано з усвідомленням потреби в консультуванні, формулюванням проблеми, вибором консультанта. Ефективна реалізація стадій та етапів консалтингового проекту зумовлює результативність управлінського консультування. Основними цілями реалізації консалтингового проекту для підприємства і консультанта є визначення конкретних результатів і напрямів робіт, забезпечення вирішення проблем і роз-

роблення механізму впровадження рекомендацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми дослідження концептуальних засад здійснення діагностування розглядаються у працях багатьох науковців, таких як В.А. Верба [1], О.Г. Мельник [2], А.Е. Воронкова [3], О.О. Гетьман [4], Т.О. Загорна [5], Т.М. Ковальчук [6], Л.А. Костирко [7], О.А. Сметанюк [8], О.В. Товстенюк [9], В.М. Шаповал [4], Г.О. Швиданенко [10].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Доцільно зауважити, що у сучасній літературі практично відсутні дослідження щодо розроблення концептуальних засад здійснення процедури діагностування консалтингових проектів. Проведений аналіз наукових публікацій свідчить про недостатнє обґрунтування елементів системи діагностування як передумови функціонування діагностичного механізму. З огляду на це виникає необхідність у формуванні та обґрунтуванні концепції діагностування консалтингових проектів для підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). За результатами вивчення літературних джерел [1–10] та власних досліджень проблеми метою статті є розроблення концептуальних засад діагностування консалтингових проектів для підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати проведених досліджень дають змогу сформулювати основні складові елементи діагностування консалтингових проектів для підприємств, такі як основні принципи забезпечення процесу діагностування консалтингових проектів для підприємств; суб'єкти діагностування консалтингових проектів для підприємств; мета діагностичної системи та

її основні завдання; технологія здійснення процедур діагностування консалтингових проектів для підприємств; методи і методики; індикатори та об'єкти діагностування.

Діагностування консалтингових проектів для підприємств передбачає оцінювання та ідентифікацію істотних характеристик підприємства з метою визначення доцільності й ефективності реалізації проектів. Концептуальні засади діагностування консалтингових проектів для підприємств охоплюють систему поглядів на теоретико-методологічну базу та інструментарій у цій сфері, що формують певний алгоритм дій під час здійснення діагностичних процедур.

У результаті проведених досліджень виникає необхідність у виокремленні та систематизації принципів діагностування консалтингових проектів для підприємств (рис. 1).

Суб'єктами діагностування консалтингових проектів є зацікавлені особи проекту. Загалом виділяють три категорії зацікавлених сторін:

- основні зацікавлені сторони – це ті особи, від яких залежить консалтинговий проект і які можуть суттєво на нього вплинути;
- першорядні зацікавлені сторони – це ті особи, групи осіб чи організації, які так чи інакше відчують на собі результати консалтингового проекту;
- другорядні зацікавлені сторони – це всі інші особи чи інституції, які можуть мати опосередкований вплив на реалізацію консалтингового проекту.

Основними цілями суб'єктів є діагностування конкурентоспроможності; асортименту продукції; діючої стратегії; фінансових результатів; кваліфікації кадрового складу; інвестиційної привабливості; інформаційної бази; технології створення та реалізації кожного

Рис. 1. Принципи діагностування консалтингових проектів для підприємств
Джерело: сформовано авторами на основі опрацювання літературних джерел

консалтингового продукту підприємства; консалтингових проектів тощо.

Системі діагностування консалтингових проектів притаманні певні властиві їй функції, які відображають її основний зміст (табл. 1).

Метою діагностування консалтингових проектів є виявлення їхнього поточного стану та формування заходів щодо усунення недоліків і визначення перспектив розвитку.

Завданнями діагностування консалтингових проектів є:

- збір інформації про стан ринку консалтингових послуг;
- ідентифікація ретроспективного, поточного та перспективного стану ринку консалтингових послуг;
- формування системи індикаторів оцінювання діяльності консалтингових підприємств;
- виявлення можливостей та загроз у діяльності консалтингових підприємств та визначення основних чинників, що їх зумовили;
- прогнозування основних тенденцій розвитку діяльності консалтингових підприємств.

Важливим етапом здійснення діагностування консалтингових проектів є вибір методів та методик. Методи діагностування пов'язані із прийняттям рішень у всіх сферах консалтингового проекту. Методики діагностування базуються на обраних методах та спрямовані на досягнення поставлених цілей діагностування консалтингових проектів.

Одним із вагомих елементів системи діагностування консалтингових проектів є індикатори. Найбільш важливими в діагностуванні консалтингових проектів є такі індикатори, як фінансові показники діяльності консалтингових організацій; частка ринку, яку вони утримують; рівень задоволення консультантів і клієнтів від консультування. Наведені індикатори є результуючими в діагностуванні консалтингових проектів.

Правильний вибір мети, цілей і завдань діагностування консалтингових проектів має важливе значення, оскільки забезпечує виявлення дійсного стану проекту, вироблення способів досягнення оптимальних управлінських рішень, визначення методів, методик, складу та структури індикаторів діагностики та в результаті формує технологію діагностування консалтингових проектів.

Етапами технології діагностування консалтингових проектів для підприємств є:

- 1) інформаційне забезпечення діагностування консалтингового проекту;
- 2) формування цілей та завдань діагностування консалтингового проекту;
- 3) встановлення строків реалізації консалтингового проекту;
- 4) виявлення ресурсної бази для реалізації консалтингового проекту;
- 5) визначення вартості консалтингового проекту;
- 6) призначення менеджера-консультанта;

Таблиця 1

Характеристика основних функцій діагностування консалтингових проектів для підприємств

№ з/п	Функції діагностування консалтингових проектів	Характеристика основних функцій діагностування консалтингових проектів
1.	Інноваційно-креативна	Сприяє створенню нових ідей під час формування пропозицій щодо реалізації консалтингових проектів.
2.	Інформаційно-довідкова	Передбачає збирання, оброблення, аналізування та оцінювання достовірності даних щодо особливостей діагностування консалтингових проектів.
3.	Аналітико-рекомендаційна	Аналізування стану консалтингових проектів та надання рекомендацій щодо етапів їх реалізації на підприємствах.
4.	Проектна	Сприяє визначенню основних характеристик консалтингового проекту, таких як зміст; терміни; якість; вартість.
5.	Експертна	Передбачає здійснення експертної оцінки розроблених заходів та досягнення цілей як клієнта, так і консультанта у реалізації консалтингового проекту.
6.	Етична	Забезпечує дотримання етичних норм та умов конфіденційності щодо збереження усіх даних в межах підприємства-замовника консалтингового проекту, що гарантує клієнту певну інформаційну безпеку.

Джерело: систематизовано авторами на основі власних досліджень та аналізування літературних джерел [1–10]

- 7) формування робочої групи консалтингового проекту;
- 8) вибір методів та засобів діагностування консалтингового проекту;
- 9) побудова системи індикаторів;
- 10) збір та оброблення інформації;
- 11) формування бази даних із метою виявлення стану реалізації консалтингового проекту;

- 12) оцінювання отриманих результатів аналізування та формування відповідних висновків;
 - 13) формування альтернатив для прийняття та реалізації управлінських рішень;
 - 14) апробація та оптимізація управлінських рішень на засадах альтернатив.
- Ще одним елементом системи діагностування консалтингових проектів є об'єкти.

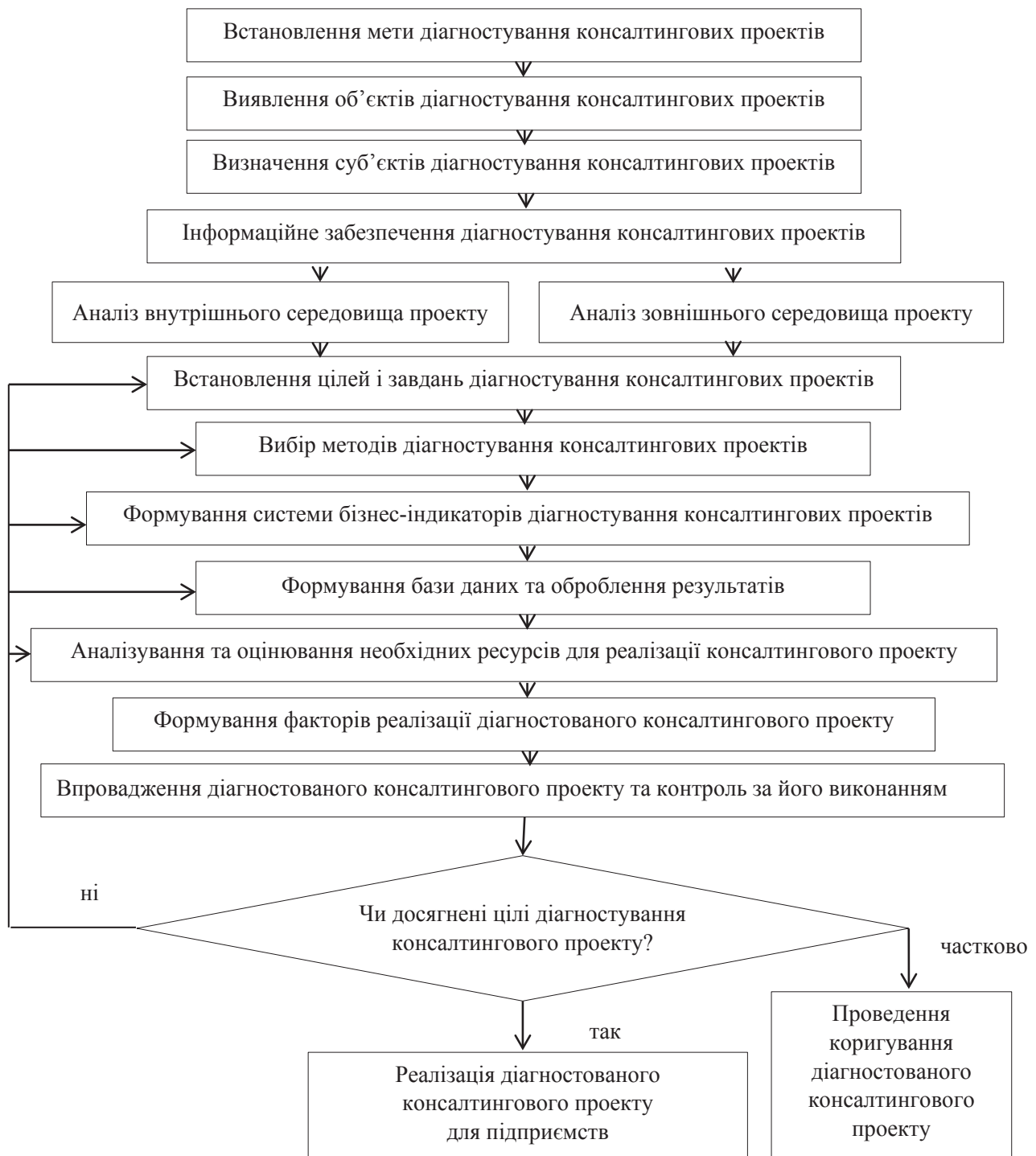

Рис. 2. Концептуальна модель діагностування консалтингових проектів для підприємств
 Джерело: сформовано авторами на основі опрацювання літературних джерел

Об'єктом діагностування може бути діяльність підприємства загалом або конкретні види економічної діяльності – фінансова, маркетингова, логістична, інноваційна, кадрова, інвестиційна, зовнішньоекономічна, інформаційна.

Сукупність усіх структурних елементів системи, їх взаємодія та взаємозв'язки формують концептуальні засади діагностування консалтингових проектів для підприємств (рис. 2).

Результатом здійснення усіх діагностичних процедур є формування та апробація оптимальних управлінських рішень для реалізації діагностованого консалтингового проекту.

Висновки з цього дослідження. На основі проведених досліджень охаракте-

ризовано основні елементи діагностичної системи. Також наведено низку принципів, функцій та методів діагностування консалтингових проектів. Запропоновано концептуальні засади діагностування консалтингових проектів для підприємств, які сприяють підвищенню ефективності оцінювальних процедур, забезпеченню високого рівня повноти та достовірності отриманих результатів. За сучасних умов ефективне діагностування має стати частиною систем управління економічною діяльністю, щоби сприяти отриманню об'єктивної і своєчасної інформації, що необхідно для прийняття ефективних управлінських рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Верба В.А. Ефективність управлінського консультування: концептуальні засади // Стратегія підприємства: адаптація організацій до впливу світових суспільно-економічних процесів: зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 207–209.
2. Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності машинобудівних підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: [монографія] / О.Г. Мельник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 344 с.
3. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за заг. ред. проф. А.Е. Воронкової. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 448 с.
4. Гетьман О.О. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – Київ, Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
5. Загорна Т.О. Економічна діагностика: навчальний посібник / Т.О. Загорна. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
6. Костирко Л.А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства : монографія / Л.А. Костирко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х. : Фактор, 2008. – 336 с.
7. Ковальчук Т.М. Діагностичний аналіз в системі управління підприємством: методологія та методика / Т.М. Ковальчук // Економіка АПК. – 2005. – № 2. – С. 59–63.
8. Сметанюк О.А. Економічна діагностика : навчальний посібник / О.А. Сметанюк. – Вінниця : УНІВЕРСАМ-Вінниця, 2009. – 139 с.
9. Товстенюк О.В. Концептуальні засади діагностики інвестиційної привабливості підприємств / О.В. Товстенюк // Економіка та держава. – 2013. – № 6. – С. 89–92.
10. Швиданенко Г.О. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, А.І. Дмитренко, О.І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.